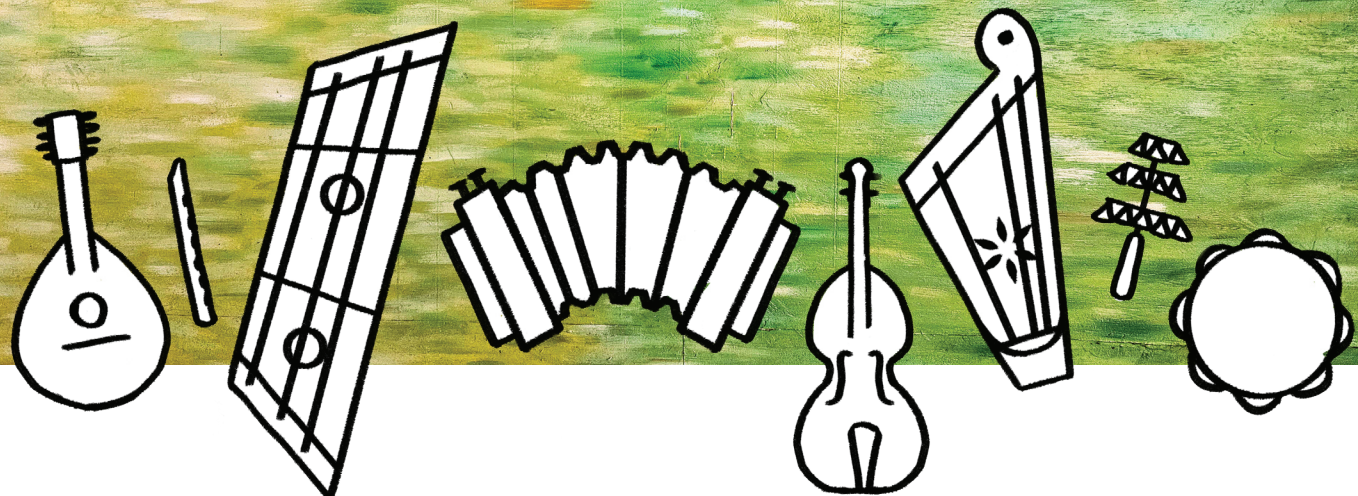
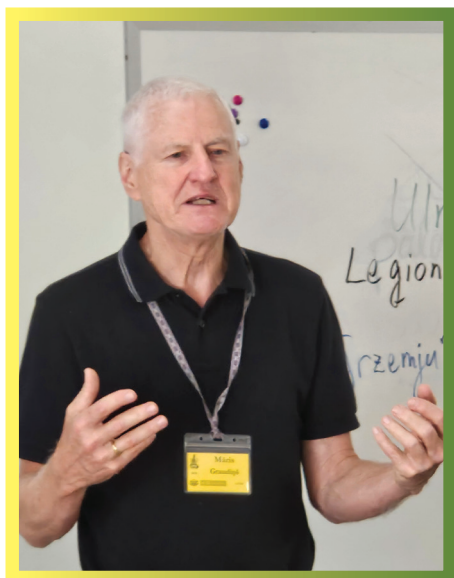


SKAŅOJUMS



**Kas kaiš man nedzīvot
Pie bagāta saimenieka -
Klētī kokles, namā bungas,
Istabā pijolītes.**





Lasot Māra Graudiņa dzīves aprakstu iepriekšējā avīzē, var saprast, cik viņam ir liela pieredze politiskajos jautājumos. Viņš ar mūsu dalībniekiem izrunāja dažādas tēmas, pieskaroties drošībai, labklājībai, demogrāfijai un Latvijas saistēm ar Eiropas Savienību.

Pirmo ievirzes dienu Māris veltīja sportam – it kā vieglāks temats, bet arī cieši saistīts ar politiku, sevišķi olimpiādes. Mēs to redzējām 1936. g. olimpiāde Berlīnē, 1980. g. Maskavā, 1984. g. Losandželosā un tieši tagad Parīzē.

Vienā lekcijā nevarēja ne tuvu visus latviešu sasniegumus pasaules sporta arēnā apskatīt, bet Māris pieminēja vairākus svarīgus brīžus. Latvija pirmo reizi piedalījās olimpiādē tieši pirms 100 gadiem – 1924. Jānis Daliņš ieguva pirmo Latvijas medaļu 1932. g. Losandželosā. Baumanis bija treneris basketbola komandai, kura 1935. g. kļuva par Eiropas čempioniem.

Politikas ievirze

Padomju Savienības laikā latviešu sportistiem bija jāizcīna sava vieta padomju sportistu aprindās, pirms tie varēja sacensties pasaules mērogā. Šķēpmetējs Jānis Lūsis un basketboliste Uljana Semjonova bija tie, kas izcīnīja šīs vietas. Māris pieminēja hokeja pasaules čempionāta bronzas ieguvējus un trīs Stanley kausa uzvarētājus. Latvijas Republikai pirmo zeltu ieguva Igors Vihrovs vingrošanā 2000.g. Aleksandrs Samoilovs (*Lion King*) un Jānis Šmēdiņš (*Terminator*) ir trīskārtējie pasaules čempioni pludmales volejbolā un no sievietēm - Tina Graudiņa un Anastasija Samoilova ieguva 4. vietu Tokijas olimpiādē un nupat (7. aug) ieguva 5. vietu Parīzē. Parīzes olimpiāde arī ir politiska, aizliedzot Krievijas sportistiem piedalīties Ukrainas kara dēļ. Tikai 16 neitrāliem krievu sportistiem ļauts piedalīties, bet bez valsts krāsām tērpos, bez valsts himnas, bez līdzdalības atklāšanā, bez komandu sportiem. Ukraina piedalās, bet jau 37 viņu olimpiskie sportisti krituši karā.

LV bijušais prezidents Egils Levits ir teicis, ka Latvija nekad nav bijusi tik droša un tai nav bijis tik augsts labklājības līmenis kā pašlaik. Bet... tas nenozīmē, ka Latvijai nav savas problēmas, un otrajā ievirzes dienā Māris ķērās klāt pie tām.

Lielākā rūpe Latvijā šobrīd ir drošība un var pārmest valdībai un politiķiem, ka tie nav bijuši pietiekami tālredzīgi. Agrāk domāja, ka ar profesionālu armiju pietiks, bet tagad ir runa iesaistīt visu sabiedrību. Netika laicīgi izveidota komunikācija uzbrukuma gadījumā.

Latvijā 23% no iedzīvotājiem ir pakļauti nabadzības riskam. Elīna Pinito, politiķe un diasporas aktiviste, teikusi, ka Latvija eksportē nabadzību. Tie, kas nespēj nopelnīt Latvijā, brauc uz citām zemēm strādāt.

Latvijā arī ir augsts novēršamas nāves gadījumu skaits – no ārstējamām slimībām, satiksmes nelaimēm un sliktas dzīves (dzērumā un ziemas makšķernieki).

Tikai 15% no krieviski runājošo ģimenes locekļiem uzskata, ka pieredze NATO ir priekšrocība Latvijai.

Korupcija pastāv visur pasaulē, bet Eiropā 71% no ļaudīm domā, ka valdībās ir korupcija, kaut Latvijā tā domā drusku mazāk – 66%. Bet, ja prasa Latvijas pilsoņiem, vai viņiem liekas, ka ir pieņemami ierēdņiem maksāt par pakalpojumu “zem galda”, tad 24% atbildējuši “jā”.

Ievirzē turpināja dziļāk iztirzāt tēmas par drošību, sabiedrības domām aptaujās un demogrāfiju.



Folkloras vakarā mūs iepriecināja "Skaņumājas muzikanti" – Ilmārs Pumpurs, Sandra Lipska un Alma Pumpure. Viņi pārstāv biedrību, kas nodarbojas ar veciem latviešu instrumentiem, gan tos krājot, gan apmācot citus tos spēlet, gan veidojot koncertprogrammas. Viņi pa trim bija atveduši deviņus instrumentus: vijoli, mandolīnu, leviņa ermoņiku, Honera ermoņiku, cimboli, podziņu cītaru, cītar-kokli, bubynu (tamburīnu) un stabulīti. Par šiem instrumentiem tika runāts folkloras ievirzē, bet šinī vakarā varējam dzirdēt, kā visi skan.



Niedru stabulītes gatavoja ievirzē piektdien un Ilmārs nospēlēja uz tās dziesmiņu. Cītara esot ienākusi Latvijā un Igaunijā, kur šīs tautas to pārveidojušas. Podziņu cītara ir līdzīga Amerikas "auto-

harp". Cimbole esot atnākusi uz Latviju jau gatava un to spēlēt ar kociņiem. Ermoņikai katrai podziņai ir divas skaņas, ko maina ar plēšu vilkšanu.

Mūzika bija lustīga, kājas jau cilājās, dziedājām līdzi, kur varējām. Pēc koncerta daļas muzikanti turpināja spēlēt, lai visi var dancot. Pievienojās arī citi nometnes muzikanti.

"Skaņumāja" ir biedrība, kuras mērķis ir attīstīt vietējās muzicēšanas tradīcijas, tradicionālās mūzikas mācību iespējas, instrumentu būves nozares attīstību Latvijā un "godbijīgi saņemt iepriekšējo paaudžu atstāto mantojumu, nest un nodot to nākamībai." "Skaņumājai" ir plaša izglītības programma ar tradicionālo instrumentu spēles kursiem. Skaņumājas mūzikas instrumentu darbnīcā viņi veic tautas instrumentu – kokļu, cītaru, mandolīnu – remontu un izgatavo jaunus instrumentus pēc senajiem paraugiem, arī modernizētiem dizainiem. Skaņumājā ir arī instrumentu

Folkloras vakars



muzejs ar pašiem instrumentiem, kurus drīkst izmēģināt, un informāciju, fotogrāfijām par spēlmaņu grupām, muzikantiem un meistariem. Šie ļaudis arī spēlēja šo mūziku. "Hāgenskalna muzikanti" spēlēja populāru mūziku no 20. gs. sākuma, kamēr "Skaņumājas muzikanti" meklēja seno mūzikas rīku melodijas. Katru gadu viņi rīko festivālu "Dzīvā mūzika", par tautas instrumentu spēles tradīcijām, pieaicinot arī kaimiņvalstu speciālistus. "Skaņumāja" arī rūpējās par Nemateriālo kultūras mantojumu un ir iesnieguši vairākas mūzikas instrumentu spēles prasmes kā uzturāmas un nododamas tālāk.





Vakars par rotaļām bija informatīvs un ļoti interaktīvs. Anda Prātiņa stāstīja, ka rotaļa ir spēle vai kopdejas nodarbība, kas var būt ar dziedāšanu, runāšanu, bet arī bez vārdiem.

Pirmais rotaļu krājums bijis Stendera *Zinģu lustes*. Rotaļas vāca tāpat kā tautas dziesmas un pasakas. Barona dainās esot 66 rotaļas. Šodien esot pierakstītas kādas 3500 rotaļas.

Anda paskaidroja, ka rotaļās parādās vairākas tēmas, un tās pielietotas dažādos gada laikos. Rotaļas, protams, bija jānodemonstrē, un līdz vakara beigām tajās iesaistījās lielākā publikas daļa. Tie, kas nepiedalījās rotaļās – dziedāja.

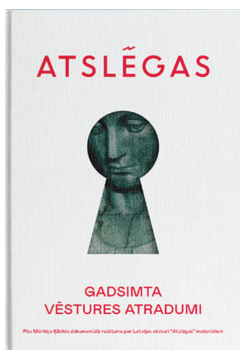
Zinta Pone apmācīja citus rotaļās un dažas pavadīja ar akordeonu. Sākām ar rotaļu par cilvēkiem: "Gribam zināt" – kaut ir mainījies, ko dažādas paaudzes dara – šajā reizē palika pie oriģinālā teksta, atskaitot to, ka vectēvam vairs nedeva tabaku šņaukt, bet gan avīzi lasīt. Ilga Reizniece atbalstot rotaļu pārveidošanu šiem laikiem. "Siena pļaušana" bija rotaļa bez vārdiem un dziedāšanas, kur jālec pāri auklai, kas tiek griezta pa apli gar zemi. Sanāca bariņš "Rupjmaizes kukulim." Rotaļai par dzīvniekiem spēlēja tādu, kas spēlēja Ziemsvētkos – "Adat meitas ko adat," kur vilks (tumsa) ķer aitu (gaismu). Izmēģinājām Lieldienu rotaļu, kur gaisma un tumsa ir tikpat garas – "Bagāts un nabags". Viens "nabags" lūdz no kuplā koka un lēnām visi pāriet pie nabagā. Jāņos ir garākā diena, nāk tumsa un tad tiek spēlēts "Aitas rasā" – tā ir ķeršanas spēle, kur vilks ķer aitas. Pieminēja arī rotaļas, ko iet rudenī. 3x3 iepazīšanās vakarā parasti spēlēja rotaļu, kur bieži no-

maina partnerus – "Grapa kundze." Šinī vakarā vēl izmēģinājām tādas iepazīšanās rotaļas kā "Zaļā dārzā," "Skaisti dzied lakstīgala" un "Es



uzkāpu kalniņā." Ilmārs Pumpurs pamācīja vēl pāris rotaļas, ko bija solījis dziedāšanā – "Krauklīts sēž ozolā," "Plovova laiveņa" un "Strauja, strauja upe tecēj". Pēdējā visiem tā patika, ka bija jālaiž divreiz. Piedalījās gan jauni, gan veci.





Vēstures ievirzē bija domāta Dace Veinberga, kas uz angļu valodu pārtulkoja grāmatu *Atslēgas. Gadsimta*

Latvijas vēstures atradumi. Grāmata veidota izmantojot materiālu no Mārtiņa Ķibilda TV dokumentālā raidījuma. Dace diemžēl nevarēja tikt, bet citi pieteicās pastāstīt par dažādām tēmām. Pēdējās pāris lekcijas balstījās uz *Atslēgas* tēmām.

Māris Graudiņš apskatīja vairākus komplicētus jautājumus Latvijas vēsturē.

1905. gads. Vai vajadzēja vērsties pret vāciešiem, dedzināt to muižas? Tika pieminēts arī tas, ka gandrīz visi vācieši atstāja Latviju 1939-1941.

Vai Ulmanim un Latvijai vajadzēja pretoties, kad krievi ienāca Latvijā? Trimdā vēl mācības par Ulmani bija ļoti pozitīvas, bet, brīv-

valsti atgūstot, ir parādījusies lielāka kritika par viņu, un piekritām, ka vajadzēja vismaz simboliski pretoties.

Vai vajadzēja leģionu? Igauniem un latviešiem bija leģions, lietuviem nebija. Leģions nosargāja Kurzemes katlu, dodot iespēju daudziem izbraukt no Latvijas un tā no Latvijas izbrauca trīsreiz vairāk kā no Lietuvas, un divreiz vairāk kā no Igaunijas. Pārrunās izcēlās, ka mūsu kaņavīri ir bijuši upuri.

Padomju armijas izvešana 1990 gados. Jautājums ir par to, vai vajadzēja pieņemt līgumu ar Krieviju, ka viņi izvāks armiju, ja to sauks par "ārzemju" armijas izvešanu un var palikt viņu virsnieki, pensionāri un viņu ģimenes? Tā Latvijā palika ap 100,000 krievu, kas nebija labvēlīgi noskaņoti jaunajai valstij.

Ilmārs Pumpurs rādīja fragmentus no Ķibilda filmas par padomju laika Dziesmu svētkiem. Dziesmu svētkus vienmēr esošā vara ir izmantojusi lai izrādītos –

Vēstures lekciju cikls

gan cara gubernatori, gan Kārlis Ulmanis, gan padomju laika vadoņi gribēja, lai viņus slavina dziesmu svētku dalībnieki. Mūsdienās arī ir prezidenta uzruna un lielo uzņēmumu reklāmas. Uzņēmumi tieši dziesmu svētkos gatavi atbalstīt kultūru.

Padomju vara neuzdrīkstējās atteikties no dziesmu svētkiem, bet šādi masu sarīkojumi bija izdevīgi padomju kutūrpolitikai. Lielāks apdraudējums bija latviešu kultūrai. Latviešu mūziķiem bija jācinās par latviešu komponistu darbu iekļaušanu repertuārā.

Ķibilda dokumentālajā filmā ir stāsts par Haraldu Medni, kas cietā no padomju varas par to, ka viņš atļāvās diriģēt "Dievs, Tava Zeme deg!" 1944. gadā. Viņš bija iemīļots diriģents, bet viņam vairs nede-va iespēju diriģēt. Šādu kultūras darbinieku bija daudz, kuri tika atstumti no kultūras dzīves. Diemžēl arī pašu diriģentu starpā bija un vēl šodien ir nesaprašanās.

Ingūna Bauere



3x3 Amerikā iepazinās ar Ingūnu Baueri 2020. gadā, kad Covid dēļ bija jāatsauc nometne, bet Gaņezera un Katskiļu 3x3 tikās tiešsaistē. Ingūna ir daudzu grāmatu autore, sevišķi pazīstama ar saviem vēsturiskajiem romāniem. Viņa jau toreiz aizrāva ar saistošiem stāstījumiem par vēsturi, sevišķi par sievietēm, kas darbojušās blakus mūsu rakstniekiem un citiem kultūras darbiniekiem. Pagājušā gadā viņa atbrauca pie mums uz Gaņezeru. Uz vietas varējām izbaudīt viņas sajūsmu, humora izjūtu, interesantus vēstures stāstus. Klausītāji bieži pārsmējās. Piedevām viņas lokālpatriotismu par Vecpiebalgu, jo no turienes tiešām daudz laba nācis. Cerējam viņu atkal aicināt, kad vēl kāda jauna grāmata viņai būs iznākusi, bet nu nekā, jānvārī viņa aizgāja aizsaulē. Vieglas smiltis, Ingūn!

Ugunskurs

Ugunskuru raiti vadīja Māra Linde.



Mākslas ievirze nospēlēja "Pie dzintara jūras" ar saviem "instrumentiem," kas ņemti no mākslas piederumiem.



Kādi vārdi, tādi uzskati ievirze, ko daži sāka saukt par valodas ievirzi, parādīja trīs veidus kā varēja reaģēt uz viesuļvētras trauksmi – ar paniku, neitrāli vai pat pozitīvi, piem, "burvīgi slapjš." Varam izvēlēties, kā reaģējam.



Ugunskuru iesāka ½ x ½ ar savu dziesmu:

Zaķēns mežā ezi sauc,
kur gan palicis man draugs?

Vakar sēņot aizgāja,
mājās vēl nav pārnācis!

Vāverīte kokā smeļ,
veltī draugu meklēt ej.

Kamēr karti nepazīs,
tikmēr taku nemanīs.

Dienvidi un ziemeļi,
visiem jāzin kur tie ir.

Tad tu vienmēr zināsi,
kuru taku labāk iet!



Koklētāji, kas tikai šondēļ sākuši spēlēt, nospēlēja "Maza, maza, ābelīte."



Kūpinātāji pastāstīja, ko kūpinājuši (arī arbūzu), un tad dalīja gardumus, ko bija nokūpinājuši.

Mazlācīši attēloja un nodziedāja "Āvu, āvu baltas kājas."



Kokgriezējos jaunie zēni demonstrēja savus izgatavotos zobenus un cirvi tuvciņā. Publika pieprasīja atkārtojumu ar citu uzvarētāju.



Politiķi esot sadalījušies divās grupās, pārrunājuši, diskutējuši un nolēmuši, ka viņiem nav aktieru spēju. Viņi nevarot pārspēt kokgriezējus drošības laukā un negribēja dziedāt bēdīgās karavīru dziesmas, bet novadīja "Trīcēj kalni."



Māra vaicāja visiem skatītājiem, vai viņi bērnībā mācījušies klavieres vai vijoli, vai kādu citu instrumentu. Daudzi pacēla rokas... Bet tad kāpēc mums tikai četri muzikanti vakaros?!

Ukuleles kavalērija iebruca ar elegantiem ratiem un nospēlēja "Kur tu teci gailīti."



Ilmārs Pumpurs nospēlēja un dziedāja vienu no dziesminieku jeb bardu dziesmām.



Rotkaļi nodziedāja savu ierasto "Rīga dimd" un atvēra baumu kasti.

Baumo ka...

- ✍ Aina taisa tik daudz saktu, ka pietiks visam ciemam.
- ✍ Lilīta slīpi velk cepuri, jo viena auss ir jātur atvērta, lai dzirdētu baumas
- ✍ Kristiāns seko līdzī Rūtiņam pa vasaras nometnēm.
- ✍ Ingrīda taisa atsperes nevis vainagam, bet saplīsušam matracim.
- ✍ Katru gadu Dace Saule taisa arvien labākas rotas, ka drīz sāks darbnīcu savā pilsētā.
- ✍ Saša taisa tik daudz vairog-gredzenus, ka aizsargās Latviju.
- ✍ Skujiņu Jānis Paulis ir uztaisījis grezenu rūķītim.
- ✍ Andris lieto borskābi, lai izvairītos no pelējuma rotkalšanas darbnīcā.
- ✍ Poneskēviču Andris nospēra Skujiņa Jāņa Pauļa pirmo Nameju, tāpēc tas bija gatavs vienā dienā.
- ✍ Emīlija tišuprāt lauž zāģus, lai veidotu sev eža kažociņu.
- ✍ Rūtiņš atrod katru iespēju apsēties, lai varētu pasnaust.
- ✍ Mita no ēdamzāles zog karotes, lai no tām veidotu gredzenus



Virtuves ievirzes dalībnieki bija sacerējuši paši savu dziesmiņu un dalīja grauzdiņus visiem.

iesākām ar biešu zupu
Sanāca mums mazliet strupu

Tik dēļ mums,
čaklās saimniec's, dēļ mums!

Bazneic' kunga peirāgi
Izskatās kā kroasanti

Kamēr maize cepās krāsni
Kūku rullējām mēs dāsni

Gunta nāca parādīt,
Kā tos pīrāgs' saspaidīt

Maizes zupu vārijām
Anekdotēs stāstījām

Mīļā Olga apmāc' mūs
Dala savu gudrību.

Kamēr Dace maizi raudzē
Daiga cukuru nesaudzē.

Kaut ar mums negāj viegli,
Virtuvē bij vienmēr smieklī.

**Paldies Tev,
mīļā Olga no mums!**



Rokdarbnieces novadīja rotaļu "Adat meitas," pieaicinot palīgā jauniešus.

Rotkaļi



Rotkaļu darbnīcā strādā pieci rotkaļi – Lilita Spura, Andris Rūtiņš, Astrīde Otto, Pēteris Avens un Markus Delvers. Stāsta, ka būšot daudzi Nameja gredzeni un būs interesanti redzēt, kā tie atšķiras. Viens skolotājs gatavo absolvēšanas apsveikuma dāvanas, viena gatavo auskarus ar piekariņiem, cita dažādas saktas, cits zvērgalvu aproci. Daži strādā bronzā, citi sudrabā. Kā parasti - viena no vislabāk apmeklētākajām ievirzēm.



Taisu rotas arheoloģiskajam tērpam, kuru darināju, kad vēl biju divdesmitgadniece. Beidzot izdomāju, kuram novadam vēlos piederēt, kas arī sakristu ar senču saknēm. Darīnu rotadatu pāri važiņu rotai. Pašu važiņu ķēdi jau uzmeistarēju, bet nebija pašu rotadatu. Arī tādēļ, ka tautas tērpu darināju, kamēr nebija vēl precējusies, izlēmu to padarīt par savu "meitas" tērpu. Darīnu nometnē vainagu no spirālītēm un plāksnītēm. Konkrēti gan rotadatas, gan važiņas ir no Bauskas, no 11. gs.

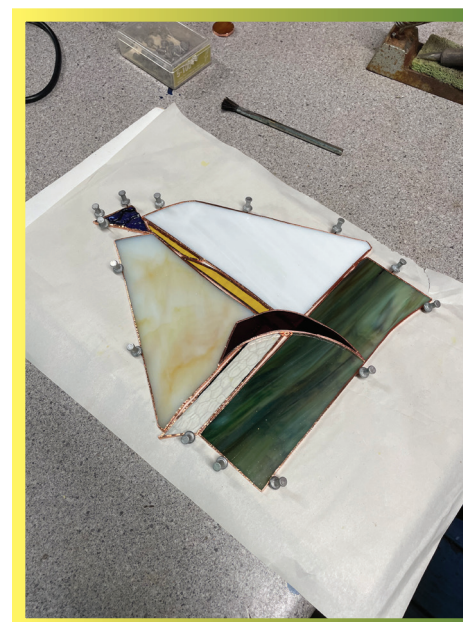


Ingrīda Meža-Vilka

Stikla apdare

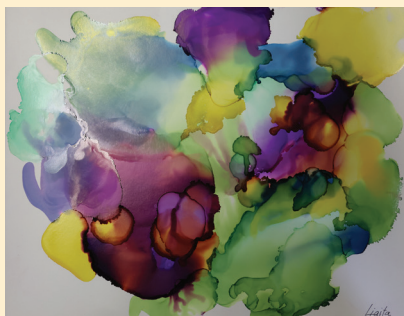
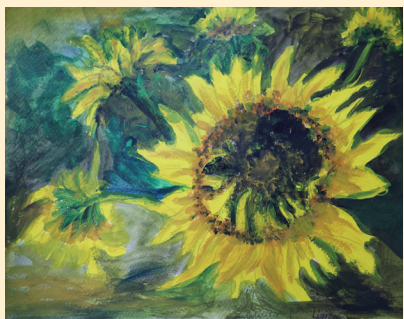


Laima Rožkalna vada stikla apdares ievirzi mazā būdiņā aiz rotkaļiem. Tā kā šogad nav podniecības, tad var strādāt arī podnieku pajumtē. Dalībnieki, galvenokārt, gatavojuši mozaikas flīzes. Viņi saliek mazus krāsainus stikla gabaliņus kādā rakstā vai bildē, pielīmē tos pie flīzes, bet pēc tam gaida 24 stundas līdz flīzi var tālāk apstrādāt. Tad samaisa javu (*grout*) un iesmērē starp stikla gabaliņiem. Tai ir arī jāļauj izžūt, pirms lieko javu var notīrīt. Trīs dalībnieces gatavo vitrāžas (*stained glass*) - vienai traģiski stikls pārplīsa lodējot un bija viss jāatvieno, lai varētu atvietot saplīsušo gabalu. Viena dalībniece gatavo mozaikas ar cementu. Redzēsim - vai un ko foršā Laima piedāvās nākamgad!



Māksla visiem

Lāsma Maher beigusi Mākslas akadēmiju Latvijā, bet Amerikā - mākslas terapiju, un ir terapeite ārpus Čikāgas, kur viņa strādā ar bērniem un pieaugušajiem. Viņa 3x3 nometnei ir sagādājusi visādus jaukus mākslas piederumus, ko dalībnieki var izmēģināt, piem., alkohola tintes, kas skaidri izplūst uz papīra. Inga Grīna iepazīnās ar pasteļa krāšņiem un paredz, ka tiem nākotnē būs vieta viņas dzīvē. Viņa atklāja, ka strādāšana ar tiem ir nomierinošs process un tie neprasa daudz materiālu. Ligita Matisonē ar akrilu gleznoja saulespuķes. Citi zīmēja ar krāsainajiem zīmuļiem. Iedvesmai bija pieejamas vairākas mākslas grāmatas.





Kokgriešana

Kokgriešanu vada Valdis Liepa – meistars, kas jau vairākus gadus strādā pie abras, un Allen D'Aoust, kurš šonedēļ apstrādāja valrieksta koka ripu un izgatavoja bērza svečturi. Darbnīca atrodas pa ceļam uz ēdamzāli. Valdis un Allen apgalvo, ka ir bijusi vēl viena sekmīga 3x3 nedēļa kokgriezējiem. Esot izgatavots daudz karošu, svečturu, cirvju un zobenu. Meitenes vairāk gatavo karotes, kamēr puisiem tomēr patīk zobeni. Viens dalībnieks bija pārsteigts par to, cik daudz viņš paveica šonedēļ – izgatavoja vairākus ēdamrikus, ieskaitot lāpstīņas un karotes.



Rokdarbi



Zinta Enzeliņa jau daudzus gadus vadījusi rokdrabu ievirzi, pacietīgi pamācot citus, dodot idejas, palīdzot izdomāt un izrakstīt rakstus. Mirdza Avena no rītiem strādā ar bērniem un tad nāk palīgā pārējiem rokdarbniekiem. Viņa Tērvetes 3x3 nometnei sagatavoja *Izšūšanas ābeci*, kur viņa izvilksusi pamatdūrienus no Marutas Grāmanes grāmatas un pielikusi tiem nosaukumus angļiski.

Rokdarbos katrs var strādāt pie sava projekta. Laila gatavo Dienvidlatgales pārpieri. Citi ada cimdu, pat dubultadījumā. Pāris auž celaini, cita auž prievīti. Ieva strādā pie Zemgales krekla raksta un Enia mācās adīt pērlišu maučus.



Pirms dažām dienām pie rokdarbniecēm atnāca Laura Šmidchene ar dāvanu no anonīmiem ziedotājiem. Divas kastes pilnas ar dārgumiem: labi lina diegi un prievīšu aušanas piederumi. Paldies!

Šodien arī bagāta diena. Ilze Skrupšķele atveda mums viņas mammas Paulīnes Skrupšķeles darinātos prievīšu un citu auduma paraugus, kā arī grāmatiņas. Klāt arī bija grezni izšūti Lielvārdes krekls. Atkal paldies!

Zinta un Mirdza

Brīnumgardā virtuves ievirze



Cepam, cepam kukulišus, pīragus, cepumus, medus tortes, utt.... Pavadijām jauku nedēļu Saulgriežu virtuvē Olgas Baltmanes vadībā. Gatavojam atspirdzinošu auksto biešu zupu pirmajā un viskarstākajā dienā un to baudījām kopā ar Daigas Rūtiņas saldskābmaizi. Otrdien Olga mums rādīja kā gatavot Latgales "bazņeickunga peirāgus," un Dace Saule un Daiga Rūtiņa vakarā rādīja, kā gatavot rupjmaizes mīklu.

Katrai saimniecei ir sava maizes recepte un katrai savi noslēpumi, ar ko viņas dalījās! Trešdienā iedziļinājāmies medus tortes gatavošanas mākslā, gatavojot mīklu, tad to vēlāk izrullējām 26 kārtās, lai gatavotu divas atsevišķas tortes, 13 kārtas katrā! Ceturtdienā ap-



brīnojām Guntas Herron vieglo pīragu mīklu un priecīgas ķērāmies pie pīragu gatavošanas. Pacienājām 3x3 dalībniekus rotaļu vakarā ar tiem (visi apēsti!), kā arī iepriecinājām kāzu jubilārus Rūtiņus un viesus ar mūsu izgatavotām medus tortēm. Piekdien mazliet atpūtāmies no cepšanas un rullēšanas, gatavojot maizes zupu un ķiploku grauzdiņus. Atkal kaut kas garšīgs, kā nogaršošanā pielikām roku! Dosimies mājās laimīgas ar jaunām kulinārajām zināšanām! Labu apetīti!

Anita Millere



Maizes gatavošana

Pagājušajā 3x3 Daiga Rūtiņa un Dace Saule dalījās pieredzē par maizes cepšanu - kā sāka maizi cept, kur ņēma ieraugu utt. Viņas gribēja izmēģināt maizi cept 3x3 laikā. Izrādījās, ka arī citiem ir interese par maizes cepšanu. JP Skujiņš maļot pats savus miltus no graudiem. Elga Pone ir liela maizas cepēja. Dace savu recepti un ieraugu bija dabūjusi no Elgas, un tad devusi tālāk levai, kas arī jau cep. Tagad ieraugs ies tālāk citiem, kas to vedīs mājās. Daiga arī dos savu ieraugu tiem, kam interesē izmēģināt roku. Maizes cepšana abām esot trīs dienu process. Daigai

esot maizes šķēres vai griezējs, kas var rupjmaizi sagriezt plānās šķēlēs, kā viņai vislabāk garšo.



1. vakarā:

Samaisa:

- ❖ 5 ēd.karotes miltu
- ❖ 1 ēd.karoti cukura
- ❖ 1 ēd.karoti sāls
- ❖ 1 ēd.karoti ķīmenes

Tam pamazām lej virsū 850 ml uzvārītu verdošu ūdeni un maisa (plaucē). Kad maisījums ir padzisis (var pamaisīt, lai ātrāk dziest), pieliek ieraugu no iepriekšējās reizes, samaisa, pārse dz ar dvieli un liek siltā vietā uz 2 diennaktīm.

Pēc 2 dienām vakarā:

Pieber 1 glāzi (250 ml) cukura un samaisa. Pa brīdim var apmaisīt, lai ātrāk izšķīst.

Kad cukurs izšķīdis (pēc ~1 stundas), paņem **ieraugu** nākamajai reizei (~180-190 g) un noliek ledusskapī.

Atlikušajā uzrūgušajā daļā pievieno ~ **1 kg miltu** un mīca 15 min.

Veido kukuli no mīklas, liek cepamajā formā (uz cepamā papīra) un atstāj uz nakti siltā vietā.

Nākošajā rītā:

Liek cepeškrāsnī un cep 200° C (400° F) 1 st. 10 min. Tad ņem no krāsns un apmērcē ar aukstu ūdeni, pārklāj ar dvieli un 2-3 st. ļauj atdzist.





Tas ir Lauris Rožkalns, kurš jau ceturto gadu piedāvā kūpināšanas ievirzi nometnes apmeklētājiem. Kūpināšana sākas ar kokskaidu granulu aizdedzināšanu un beidzas ar... ēšanu!

Šī gada ēdienkarte bija plaša un kārdinoša. Pirmdien sagatavojām mazzālīto lasi, kuru pārklājām ar paštaisītu sauso lašu berzi un ievietojām ledusskapī uz 48 stundām. Otrdien kūpinājām dažādus sierus, un es, atklāti sakot, pirmo reizi sapratu ko nozīmē - "kūpināts."

Mūsu gadījumā lietojām divas dažādas koksnes granulas -



kiršu-kļavu, un ābolu-pekanriekstu. Sadalot sierus uz pusēm un tos kūpinot atsevišķi, katru pusi ar citām koksnes granulām, mums bija iespēja atklāt, cik ļoti koksnes veids ietekmē ēdiena garšu. Ābolu-pekanriekstu garšas profils mani neuzrunāja un gandrīz viss, ko tajā gatavojām, šonedēļ man negaršoja. Tikmēr tas pats siers man likās izcils ar kiršu-kļavu dūmu piegāršu.

Trešajā dienā mēs pamanījām, ka ābolu-pekanriekstu koksnes granulās gatavotais salami mums atgādināja veikalā pirktu kūpinātu lasi. No tās diskusijas radās eksperiments - vai mazzālītais lasis, kuru gatavojām pirmdien, uzņems pazīstamo - veikalā pirktu kūpinātā laša garšas profilu - pēc kūpināšanas? Atbilde - jā! Meklējot skaidrojumu internetā, mēs atklājām, ka lasi bieži gatavo ar ābolu koksnes granulām. Mums tā garša ir pietiekami pazīstama un tāpēc ābola koksne kūpināts salami garšoja pēc laša. Tātad - cik vēl ēdieni, mums nezinot, asociējas ar īpašu koksnes garšu? Sarkanajai gaļai iesaka hikoriju, vistai iesaka kļavu vai ābolu, tikmēr Latvijā gandrīz visu kūpina ar alksni. Mani vairs nepārsteidz tas, cik ļoti cilvēki aizraujas ar šo hobiju.

Šī bija patiesu atklāsmju pilna nedēļa. Iemācījāties praktiskas lietas, piemēram, to, ka koksnes

Aiz kalniņa dūmi kūp, kas tos dūmus kūpināj?



skujas un granulas labāk kūp, ja tās iemērcē ūdenī pusstundiņu pirms lietošanas. Sapratām arī to, ka kūpināšanai nav nepieciešama uguns vai karstas ogles - tikai kaut kāda veida koksne, ko aizdedzināt, un kaimiņi, kuriem netraucē dūmi. To ir viegli darīt mājās! Galvenā lieta, ko es atklāju, ir tas, cik daudz es nezinu par gatavošanu un cik es vēl vēlos iemācīties. Kā es jau teicu Laurim otrajā ievirzes dienā, es jūtu, ka ar viņa palīdzību man ir atvērusies trešā acs pret kūpināšanu un vispārējo gatavošanu. Un mācīties ir viegli, ja tevi beigās sagaida garda maltīte!

Enia Kiusals

Mazlācīši un $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$

Liels paldies visiem palīgiem, kas nodarbināja mūsu jaunāko paaudzi. Mazlācīšus pieskatīja Līva Kalve, Sandija Linde, Marita Pelēce un Ilga Rūtiņa. Pusreizpus programmu izveidoja Laima un Guntis Zvilnas un palīgā nāca Guntis Rūtiņš, Reinis Šveikovskis, un Mirdza Avena nāca palīgā mācīt rokdarbus.





Šķēršļu gājiens

Ezītis miglā

Reiz bija divi draugi – ezītis un lācītis, kam patika sēdēt kopā, dzert tēju, ēst ievārījuma maizes un skaitīt zvaigznes.

Ezītis devās pie lācīša ciemos ar ievārījuma podu, bet viņš nozuda miglā, kur bija bailīgi. Pūce ūjināja un ezītim bija klusi jāiziet cauri mežam un zirnekļa tīkliem tā, lai nedzirdētu pūce. Tā arī mūsu jaunie trīsreiztrīsnieki kāpa pāri tīklam, lai neieskanētos zvaniņi un nepamodinātu pūci.

Tad pēkšņi miglā ezītis vairs nemanīja zem kājām zemi, un plunkš, tas iekrita upē. Labi, ka kāds to izcēla ārā! Te arī mūsu čaklie dalībnieki izvilka vairākus ezīšus no ūdens.

Gāja, gāja, sastapa raganas, kas netīšām aizbūrušas savu fotoaparātu. Tās lūdza ezīša draugiem nākt talkā un kaut kā iemūžināt skaisto meža ainavu, ko tie arī ar lielu prieku darīja, uzdāvinot raganām savus gleznojumus.

Beidzot ezītis ar draugiem nonāca pie lācīšiem. Tie laimīgi dzēra tēju, ēda ievārījuma maizes un skaitīja zvaigznes.

Beigas



Koklēšana

Māra Linde šogad mācīja spēlēt kokles trīs dažādos skaņojumos – etnogrāfiskās, padomju gados fabrikā gatavotās un trimdas kokles. Kopā sanāca septiņi koklētāji. Daži paši stūrī kaut ko spēlēja, daži bija iesācēji, bet ātri apguva koklēšanas māku. Mārai bija liels prieks redzēt nedēļas laikā sasniego progresu. Jo vairāk koklētāju, jo labāka pasaule.



Ukuleles apmācība

Ukeles nodarbība nebija paredzēta, bet daži bija paņēmuši līdz ukeles un izteica interesi iemācīties. Māra Vārpa pieteicās apmācīt un secināja, ka visi pārējie bija iesācēji, bet bija pārsteigta, cik labi gāja nedēļas beigās.



Pārdomas no nelatvieša

Rachel Daughtry ir saderinājusies ar Gunti Rūtiņu, un tie kas bijuši te 3x3 zina, ka viņa ieprecēsies ļoti latviskā ģimenē. Šogad starp darbiem viņa varēja atbraukt, un pirms braukšanas mācījās latviešu valodu tiešsaistē, jo gribēja izrādīt cieņu mūsu nometnei vismaz iesākot valodas apgūšanu.

Rachel bija pieteikusies uz vairākām ievirzēm, bet drīz ap-

tvērusi, ka jāvelta viss laiks pie stikliem, lai izgatavotu tos vitražas gabalus, ko gribējusi. Viena no pirmajām lietām, ko viņa teikusi latviski: "Man patīk Laima." Laima bijusi ļoti izpalīdzīga un visu skaidrojusi latviski un angļiski.

Rachel bija pārsteigta, ka katra diena bija tik pilna. Viņa nekad nav bijusi nedēļu garā nometnē. Viņa nezina, vai viss licies tik intensīvs,

jo visi runā latviski, vai tas, ka ir tik daudz nodarbību. Viņa jau ir iepazīsies ar Rūtiņu ģimeni, bet patika klausīties un skatīties, kā sadarbojas citas latviešu ģimenes. Interesanti, ka latvieši uztur tik daudz tradīciju. Pat mazie bērni zina bērnu dziesmiņas un lielie dzied līdz. Viņa tagad labāk saprot Gunta vecākus un priecājās satikt citus jauniešus.



Dziedāšana

Iemīļota nodarbība 3x3 ir dziedāšana katru dienu, pirms vakariņām pie Sēnītēm. Šogad to vadīja Ilmārs Pumpurs, katru dienu dziedot cita veida dziesmas. Vie-

nu dienu ņēma garās tautas dziesmas, citudien - ziņģes, citu - galda dziesmas – tādas, ko dzied pie galda un kas gandrīz ir jau šļāģeri. Pirms rotaļu vakara dziedāja rotaļu dziesmas un piekdien dziedāja iemīļotas dziesminieku sacerētas dziesmas, kas Amerikā varētu saukties par "folk" dziesmām, bet jēdziens atšķiras no mūsu "tautas" dziesmām.



Zolīte



Pagājušajā gadā ieinteresētos dalīniekus apmācīja zolītes spēlē. Liekas, ka uzsākta jauna tradīcija, jo katru dienu bija vismaz viens galds ar zolītes spēlētājiem, ja ne trīs. Pratēji apmācīja nepratējus, un tā iekarsa, ka negribēja doties uz nākamo nodarbību. Pagaidām nav dzirdēts, ka kāds būtu nospēlējis māju.



Nīkšana

Nīkšana 3x3 Gaŗezērā ir varena, kur bieži tiek dziedāts un dančots līdz agram rītam. Pirmajā vakarā esot gājis līdz 3 rītā. Jaunieši, kas kopā uzauguši 3x3 nometnē ir laimīgi tikties un skaita, cik reizes viņi pēdējā gadā ir tikušies. Otrdienas vakars bija ziņģu vakars. Pēc oficiālā folkloras vakara bija dižena dančošana, bet ceturtdien izdziedāts Gaŗezera 3x3 repertuārs. Atkal izskanēja cerības, ka Saulgriežus nekad nenojauks, jo gan istabas, gan lieveņa grīdas ir ideālas dančošanai – tās drusku padodas.





3x3 video projekts

Man vienmēr ir grūti cilvēkiem stāstīt, kas ir 3x3. Kolēģiem, draugiem, arī citiem latviešiem. Es taisu šo dokumentālo video, lai varētu cilvēkiem parādīt, kas ir 3x3, ko mēs te darām, un, vissvarīgākais, ko cenšos parādīt, ir sajūta, kas ir šeit, 3x3. Man ir cerība, ka tad, kad 2025.g. pavasarī filmiņa būs pabeigta, varēšu to izplatīt un, cerams, tā sasniegs kādus, kas izdomā nākt piedalīties. Ceru, ka būs kaut kas, ko varētu aizsūtīt tiem, kas prasa "Ko tu darīsi atvaļinājumā?". Man ar Madaras Lindes palīdzību ir vairāk kā 200 video klipi!

Ilga Rūtiņa



Visām 3x3 nometnēm ir kopēja mājas lapa – www.3x3.lv
3x3 Garezeram ir Facebook lapa - /3x3Garezers
Instagram profils - @3x3Garezers



Statistika

Šogad 3x3 Garezers nometnē piedalījā 114 cilvēki un 5 suņi. 18 no cilvēkiem - bērni, 19 jaunieši. 11 dalībnieki no Latvijas, 5 no Kanādas, pārējie no ASV. 27 no Minesotas, 19 no Mičiganas, 9 no Ilinojas, 8 no Viskonsīnas, pārējie no 12 citiem štatiem.

3x3 pateicas par ziedojumiem!

- ❖ Ivars Zuševics
- ❖ Jānis Zeltiņš
- ❖ Sams, Anita un Māra Knoch
- ❖ Vizma Bolšteina

Sevišķi pateicamies Latvijas Republikas Kultūras ministrijai par 3x3 nometnes atbalstu ārzemēs.



Kultūras ministrija

Pateicamies Edmundam Gvido Zvaigzņem, Matīsam Ratniekam un Latvijas Orientēšanās federācijai par orientēšanās mācību materiāliem un tehniskajiem palīgīdzekļiem.

Redakcija: **Maira Bundža, Sams Knoch, Sandra Lipska**

Raksti, ja nav atzīmēts citādi: **Maira Bundža**

Foto: **Sams Knoch, Sandija Linde, Ilga Rūtiņa, Guntis Zvilna, Maira Bundža, Rachel Daughtry, Alma Pumpure**

Galvas zīmējums: **Alma Pumpure**